

Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Aktif Sporcuların Liderlik Özelliklerinin Belirlenmesi

Ömer AKYÜZ¹, Mihri Barış KARAVELİOĞLU²

¹ Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Bartın, Türkiye

² Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Kütahya, Türkiye

Email: akyuz.2525@hotmail.com, mbaris.karavelioglu@dpu.edu.tr

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 18.11.2021 - Kabul: 20.12.2021)

Öz

Bu araştırma, spor bilimleri fakültesinde okuyan aktif sporcuların liderlik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılan nicel bir çalışmadır. Çalışmaya yaş ortalamaları 29 ± 71 olan 128'i erkek, 25 ± 97 73'ü kadın olmak üzere toplam 201 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Renko ve arkadaşları (2015) tarafından geliştirilen "Girişimci Liderlik Ölçeği (ENTRELEAD)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız olan gruplar t-testi, çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi ve Tukey testi kullanılmıştır. Mevcut sayısal veriler SPSS 25.00 istatistik paket programında analiz edilmiştir. Sonuç olarak sporcuların liderlik puanları ile cinsiyet ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < .05$). Bu farklılığın 18-20 yaş ve 21-23 yaş arasında olduğu görülmüştür. Katılımcıların liderlik puanları ile "branş, okudukları bölüm, spor yapma yılı, değişkeni ve yaşadıkları bölge arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > .05$).

Anahtar kelime: Liderlik, Cinsiyet, Bölüm, Branş

DETERMINE the LEADERSHIP FEATURES of ACTIVE ATHLETES READING at THE FACULTY of SPORTS SCIENCES

Abstract

This research is a quantitative study to determine the leadership characteristics of active athletes studying at the faculty of sports sciences. A total of 201 athletes, 128 men and 73 women, with a mean age of 29 ± 7 , participated in the study voluntarily. The "Entrepreneurial Leadership Scale (ENTRELEAD)" developed by Renko et al. (2015) was used as a data collection tool in the study. In the analysis of the data, independent groups t-test, one-way analysis of variance and Tukey test were used for multiple comparisons. Existing numerical data were analyzed in SPSS 25.00 statistical package program. As a result, it was observed that there was a significant difference between the leadership scores of the athletes and the variables of gender and age ($p < .05$). It was observed that this difference was between 18-20 years old and 21-23 years old. There was no statistically significant difference between the leadership scores of the participants and the "branch, department they studied, the year they did sports, the variable and the region they lived in ($p > .05$).

Keyword: Leadership, Gender, Department, Branch

Giriş

Spor, önceden belirlenmiş kurallar içerisinde, zihnin ve beden gelişmesini sağlamak için bireysel veya takım olarak yapılan ve üstünlük kurmak için rekabet boyutu olan sportif aktivitelerdir (Arıcı, 1998). Spor faaliyetleri ilgi alanı olarak bireyin çeşitli aktiviteler içinde bireysel kazanımları içerdiği faaliyetler olarak açıklanmaktadır (Balcı, 2003). Spor zihinsel ve bedense gelişimi olumlu etkileyen bir aktivitelerdir. Spor, çeşitli aktiviteler esnasında yer alarak serbest zamanda sosyal, kültürel, fiziksel ve ruh sağlığının geliştirilmesi, kişiliğin oluşmasına imkân sunması, beceri ve yetenek gelişimine katkı sağlaması, sosyal refah düzeyine geliştirmesi ve bununla beraber önceden belirlenmiş kurallar içerisinde rekabet ve heyecan hissiyatını yaşatarak, gönüllü katılım gerektiren aktiviteler olarak tanımlanmaktadır. (Yetim, 2000; Yaşartürk vd., 2018). Performans sporundaki güncel gelişmeler sporcuların daha verimli ve kapsamlı antrenman yapmasıyla birlikte rekabet koşullarını arttırmış, onların kendi sınırlarını zorlayarak başarılarını yükseltmesini sağlamıştır (Yaşartürk, 2016). Dolayısıyla bu durum sporun liderlik faaliyetleri üzerinden önemini daha da arttırmaktadır.

Liderlik, sosyal bilimcilere göre bireyin öznel gücünün insan kitlelerini etkilemek amacıyla kullanılmasıdır. (Dönmezer, 1994) Liderlik bireyleri motive ederek güçlendirip, gerçekleştirmek istenen amaçlar doğrultusunda yardım etme ve hükmetme sürecidir (Paksoy, 2008). Liderlik, bireyin grup içerisindeki diğer bireyleri diğerlerine yönelik etkileme sürecidir (Northouse, 2006; Aydın vd., 2016). Liderlik, toplumsal ve evrensel olgulardan biridir. Bireylerin birlikte yaşadıkları ve eylemde buldukları her yerde liderlik söz konusudur. Birlikte yapılan her türlü eylemin sonuçları ile lider davranışları arasındaki ilişki kurulmuş, başarı ve başarısızlık lidere atfedilmiştir (Kul ve Güçlü, 2010). Kişilerin bilinçli hale gelmesi kişinin fiziksel aktivitesini artırması, sağlıklı olması ve sağlıklı yaşam davranışı sergilemesi kişinin yaşam kalitesini artırmaktadır (Bozkuş vd., 2013). İnsan toplumlarının tümünde büyük bir yer teşkil eden liderlik, konularında yapılan araştırmalar, incelemeler gibi benzer tüm çalışmaların kapsamı, bu konuya verilen değerin somut göstergeleridir. (Budak, 2002).

Liderlik Tipleri

Etkileşimci (Transaksiyonel) Liderlik: daha çok geçmişteki gelenekleri benimseyen bir liderlik çeşididir. Geçmişte kullanılan yöntemlere bağlı kalarak faaliyetlerini bu yönde geliştirmeyi ve iş yaptırmayı tercih ederler. (Çatır, 2009).

Dönüştürücü Liderlik: Bulunduğu yapıyı değiştirmeyi, olduğundan farklı kılmayı ve yenilenmeyi amaçlayan liderlik tipidir. (Şimşek ve Fidan, 2005).

Bürokratik Liderlik: Önceliği iş güvenliğini sağlayarak daha çok ekonomik görevlerde başarılı olurlar. Bürokratik liderler daha çok yenilikçilik ve yaratıcılık fikirlerinden kaçınırlar. (Yetimoğlu, 2014).

Vizyoner Liderlik: Çalışanları ortak payda da buluşturmayı amaçlayan lider tipidir. Çalışanlarına şans vererek fırsat sunan ve risk almaktan korkmayan lider tipidir. (Günlü, 2012, s.190).

Karizmatik Liderlik: liderliğin yer aldığı koşullarda çalışanların veya izleyicileri farklı durumlarda etkileyerek, grupları harekete geçirebilen bir güç" olarak tanımlanmıştır (Alkım, 2006, s.100).

Sporda Liderlik: Diğer yönetim alanlarına göre daha fazla önem arz etmektedir. Nedeni ise spor kulüplerinin yönetim durumu farklı yönetim yapılarından farklıdır. Spor olgusunda lider, önceden belirlenmiş hedeflere doğru grubu etkilemek için etkin olarak görev yapmaktadır. Bundan ötürü lider ile sporcular uzun süreli ilişki içerisinde. Sporcu ile lider etkileşimi süresinde; başarı duygusunu, motivasyonu, üzüntüyü, hayal kırıklığını, sevinci, sporcularla paylaşırlar. Yine bu süreçte sporcular arası özel bir hava, takım ruhu oluşmaktadır. (Koruç, 1995).

Sporda Liderlik Tipleri

Sporda Otokratik lider Tipi: Liderliğini üstlendiği gruptaki tüm aktivitelerin planlanması, uygulanması, denetimi ve yönetimini tek başına üstlenmektedir. (Karaküçük, 1997). Liderlik yaptığı grubun kendisini etkilemesine izin vermez. İtaatkâr olmalarını ister. Başarıya ulaşmak için birçok baskı ve cezayı uygulamaktan çekinmez. (Ergun, 1991).

Sporda Demokratik Lider Tipi: Liderliğini yaptığı grup aktivitelerinde planlanma, yönetim ve denetim gibi mekanizmalarda tüm grubun etkin bir katılım sağlamasını savunmaktadır. (Karaküçük, 1997). Bir takımında lider, (çalıştırıcı, koç) tüm kararları sporcularıyla birlikte almaya çalışır. Alınan Kararlar sporcularıyla alındığı içinde liderler tarafından benimsenir ve sahip çıkılır. Böylece karar etkin bir şekilde uygulanır. Fakat herhangi bir kriz anında

kararların sporculara bırakılması olumsuz neticelere sebep olacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. (Tiryaki, 2000)

Sporda Serbest Davranışa Sahip Lider Tipi: Liderlik görevini üstlendiği grupta yetkisini az kullanan tiplerdir. Çoğu zaman grup üyelerini kendi kararlarıyla baş başa bırakırlar (Eren, 1991). Dolayısıyla bu tür yaklaşımlar ise takım içinde görev üstlenmekten kaçınan, takım kaynaklarını şahsi çıkarları için kullanan sporcuların doğmasına, takım içi gruplaşma ve parçalamalara dahi neden olabilmektedir. (Dinçer ve Fidan, 1996)

Sportif Olguda Liderliğin Vasıflarından Bazıları;

Bilgili olma ve paylaşma: kendi branşı hakkında yeni bilgileri öğrenir ve bunları sporcularla paylaşır.

Danışmanlık: Antrenman içerisinde ve günlük yaşamda sporculara her konuda danışmanlık yapar.

Arkadaşlık-dostluk: Sporcularla hiyerarşiyi en aza indirerek ilişkileri sıcak bir ortamda, dostça ilerletir.

Destekleyici: Sporcuların sporu sevmelerini ve sportif başarının devamı için onları destekler, olumlu yönlerini öne plana çıkarır.

Güdüleyici: Güdüleme konusuyla ilgili bilgilerini sporcuları yeterli düzeyde güdülemek için kullanır.

Planlamacı: Sporcuların günlük, haftalık, aylık, sezonluk çalışma programlarını planlayıp uygulanmasını sağlar.

Organizatörlük: Takımın sezon öncesinde ve sezon içinde kamplarını hazırlar, özel turnuvalar düzenler, düzenlenen turnuvalara katılıp katılmamaya karar verir.

Halkla ilişkiler: Yöneticilerle, diğer takımlarla, basınla ilişkileri düzenler ve yürütür (Doğan, 2004)

Literatür incelendiğinde üniversite öğrencilerinin liderlik özelliklerinin incelenmesine yönelik birçok araştırmaya rastlanmaktadır. Körük (2003), amatör futbol antrenörlerinin liderlik davranış tiplerinin ve kullandıkları motivasyon tekniklerinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışmada, amatör futbol antrenörlerinin çoğunluğunun demokratik ağırlıklı durumsal liderlik davranış tipini gösterdiği tespit etmiştir (Türksoy, 2010). Hogg ve Hardie (1991) Avusturalya'da bir futbol takımına uyguladıkları anket sonuçlarına göre, takımı

prototipikliğine ve normlarının kişiler arası çekim ölçüleriyle değil, grup temelli sosyal çekicilik ölçüleriyle anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu ve bu etkinin, kendisini takımla güçlü bir biçimde özdeşleştiren oyuncular arasında olduğunu belirtmişlerdir (Türksoy, 2010). Williams'ın (2010) çalışmasında ise Amerikalı üniversite sporcuları (futbol) ile araştırma yapılmıştır. Sarı ve arkadaşlarının (2012) Türkiye'deki beden eğitimi ve spor yüksekokullarında okuyan ve aktif olarak spor yapan öğrencilerle yaptığı çalışmada ise bu puan $4,04 \pm 0,62$ olarak tespit edilmiştir. Spor bilimleri fakültesinde okuyan ve aktif sporculuğuna devam eden öğrenciler üzerine yapılan çalışma sayısı daha sınırlı olmakla birlikte bu tip öğrencilerin liderlik özelliklerinin ortaya konulması sporun liderlik özellikleri üzerine etkisini anlamakta belirleyici olacağı düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı spor bilimleri fakültesinde okuyan aktif sporcuların liderlik özelliklerinin belirlenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmanın grubu, 2012-2021 eğitim öğretim yılında Spor Bilimleri Fakültesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği, antrenörlük ve rekreasyon bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırma, 128'i erkek, 73'ü kadın sporcudan oluşan 201 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacı, anketlerin uygulanacağı sporcu öğrencilere anketler hakkında bilgi verilip gönüllü bir şekilde Google form aracılığı ile doldurmaları sağlanmıştır. Anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Bunlar;

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmada sporcuların liderlik özelliklerini belirlemek ve demografik bilgilerine ulaşmak için yaş, cinsiyet, yaşadığınız bölge, sosyal aktivitelere katılma, spor yapma yılı gibi demografik sorular içeren kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır.

Liderlik ölçeği: Girişimci liderlik davranışını ölçmek ve değerlendirmek üzere Renko ve arkadaşları (2015) tarafından geliştirilen "Girişimci Liderlik Ölçeği (ENTRELEAD)" kullanılmıştır. ENTRELEAD, tek boyuttan ve 8 sorudan oluşmaktadır. Ayrıca ölçek 5'li Likert tipinde hazırlanmakta (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) ve olumlu yönde değerlendirilmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırma tarama modelindedir. Çalışmada demografik faktörler için frekans analizi tabii tutulmuş. Mevcut verilerin analizinde verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri incelenmiş ve sonucunda parametrik testlerin yapılması uygun görülmüştür. Analiz yöntemleri olarak bağımsız olan gruplar t-testi, çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi ve Tukey testi kullanılmıştır. Mevcut sayısal veriler SPSS 25.00 istatistik paket programında analiz edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kişisel Bilgiler	Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Kadın	128	63,7
	Erkek	73	36,3
Yaş	18-20	44	21,9
	21-23	96	47,8
	24-26	61	30,3
Branş	Güreş	108	53,7
	Taekwondo	40	19,9
	Futbol	33	16,4
	Voleybol	20	10,0
Öğretim Gördüğünüz bölüm	Spor Yöneticiliği	59	29,4
	Antrenörlük Eğitimi	72	35,8
	Rekreasyon	47	23,4
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	23	11,4
Spor Süreniz	1-3 Yıl	33	16,4
	4-6 Yıl	128	63,7
	7-9 Yıl	40	19,9
Yaşadığınız Yer	İlçe	54	26,9

	İl	54	26,9
	Büyükşehir	93	46,3

Tablo 1’de araştırmaya katılan sporcuların %63.7’sinin kadın, %36.3’ünün ise kadın sporculardan olduğu gözlemlenmiştir. Yaş değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %47.8’i 21-23 yaş, %30.3’ünün 24-26 yaş, %21.9’unun 18-20 yaş bireylerden oluştuğu görülmektedir. Branş durumlarına ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %53.7’sinin güreş, %19.9’unun taekwondo, %16.4’ünün futbol ve %10.0’ının ise voleybol branşı olduğu görülmektedir. Okudukları bölüm değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %35.8’inin antrenörlük eğitimi, %29.4’ünün spor yöneticiliği, %23.4’ünün rekreasyon ve %11.4’ünün beden eğitimi ve spor öğretmenliği okudukları görülmüştür. Spor yapma yılı değişkeni incelendiğinde sporcuların %63.7’sinin 1-3 yıl, %19.9’unun 7-9 yıl ve %16.4’ünün ise 4-6 yıl arasında spor yaptıkları görülmüştür. Yaşadıkları bölge değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde %46.3’ünün büyükşehir, %26.9’unun il ve %26.9’unun da ilçede yaşadıkları görülmüştür.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P
Liderlik	Erkek	128	29,71	8,895	2,806	,006
	Kadın	73	25,97	9,407		

* $p < .05$

Tablo 2’ ye göre, katılımcıların liderlik puanları ile “cinsiyet” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Tablo 3. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Boyut	Yaş Grubu	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Liderlik	18-20 ¹	44	31,77	9,213	11,717	,000	1-2
	21-23 ²	96	25,24	8,756			
	24-26 ³	61	30,79	8,495			

* $p < .05$

Tablo 3' e göre, katılımcıların liderlik puanları ile “yaş” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < .05$). Bu farklılığın 18-20 yaş ve 21-23 yaş arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Branş Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Boyut	Branş	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Liderlik	Güreş	108	28,92	8,787	,349	,790	-
	Taekwondo	40	28,13	8,736			
	Futbol	33	27,58	11,311			
	Voleybol	20	27,05	9,310			

Tablo 4' e göre, katılımcıların liderlik puanları ile “branş” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > .05$).

Tablo 5. Katılımcıların Öğrenim Gördüğü Bölüm Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Boyut	Okuduğunuz Bölüm	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Liderlik	Spor Yöneticilik	59	28,92	9,436	,201	,896	-
	Antrenörlük	72	27,82	9,121			
	Rekreasyon	47	28,72	9,668			
	Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği	23	27,83	8,653			

Tablo 5' e göre, katılımcıların liderlik puanları ile “okudukları bölüm” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > .05$).

Tablo 6. Katılımcıların Spor Yapma Yılı Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Boyut	Spor Yapma Yılı	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
	1-3 Yıl	33	30,79	8,514	2,316	,101	-

Liderlik	4-6 Yıl	128	28,41	9,166
	7-9 Yıl	40	26,15	9,728

Tablo 6' ya göre, katılımcıların liderlik puanları ile “spor yapma yılı” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>.05$).

Tablo 7. Katılımcıların Yaşadıkları Bölge Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Boyut	Yaşadığınız Bölge	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Liderlik	İlçe	54	30,26	8,888	1,601	,204	-
	İl	54	27,85	9,797			
	Büyükşehir	93	27,54	9,044			

Tablo 7' ye göre, katılımcıların liderlik puanları ile “yaşadıkları bölge” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, sporcuların çoklu liderlik düzeylerine etki eden faktörler incelenmiştir. Araştırmada sporcuların demografik bilgileri (yaş, cinsiyet, yaşadığı bölge, spor branşları, spor yapma yılı) değişkenleri göz önüne alınmıştır. Yapılan çalışmaya ait bulgular incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre sporcuların katılımcıların liderlik puanları ile “cinsiyet” değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<.05$). Bu farklılığın katılımcıların, işe ve genel performansa yönelik beceriler açısından değerlendirdiğini düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde, Köksal (2008) antrenörlerin cinsiyetleri ile liderlik tarzları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. Alayazın incelendiğinde; Terry (1984) cinsiyet in elit düzeydeki erkek üniversite sporcularının bayan sporculara göre anlamlı düzeyde dahafazla otokratik çalıştırıcı stilini tercih ettiklerini belirlemiştir. Balcı (2019) tarafından yapılan başka bir çalışmada cinsiyete göre eğitici öğretici davranış, pozitif geri bildirim davranışı ve sosyal destek davranışı boyutlarında erkekler lehine istatistiksel farklılık olduğu ifade edilmiştir. Başoğlu (2012) kadın ve erkek antrenörlerin liderlik davranışlarını incelendiği

çalışmasında sosyal ve örgütsel destek (insan yönelik) analizindeki verilere göre kadınların ortalamaları ile erkeklerin ortalamaları dengelenmektedir. İstatistiksel olarak antrenörlerin cinsiyetleri ile sosyal katılımcı ve destek davranışları arasında anlamlı bir farklılığın çıkmadığı tespit edilmiştir. Taşğın ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan badminton antrenörlerinin liderlik özelliklerini cinsiyet faktörü üzerinde inceleyen çalışma bizim yaptığımız çalışma ile paralellik göstermektedir.

Katılımcıların liderlik puanları ile “yaş” değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < .05$). Bu farklılığın 18-20 yaş ve 21-23 yaş arasında olduğu görülmüştür. Bensiz (2016) yapmış olduğu çalışmada antrenörün yaş gruplarına göre, 41-50 yaş arasındaki antrenörü, futbolcu daha demokratik ve daha otokratik olarak algıladığını belirlemiştir. Alanyazın incelendiğinde; Tozoğlu (2003) antrenörlerin yaşı ile liderlik stillerinin ilişkili olmadığını belirtmiştir. Balcı (2019) tarafından sporcular üzerine yapılan çalışmada yaş ile sporda liderlik davranışı alt boyutlarında herhangi bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Çetintaş (2019) yaptığı çalışmada yaş değişkeni ile Karizmatik Liderlik tarzı arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Yaş değişkeni açısından liderlik yönelimlerinin anlamlı olmadığı görülmüştür (Özkan, 2012; Turhal, 2019). Chelladurai ve Carron Yapılan bazı çalışmalarda yaş, deneyim, olgunluğun tercih edilen lider davranışlarında etken olduğu gösterilmiştir (Erkmen, 2007).

Katılımcıların liderlik puanları ile “branş” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > .05$). Farklı bir çalışmada ise liderlik davranışı alt boyutlarından demokratik davranış branş değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanmıştır. ($p < .05$) Bu saptamanın sebebi ise; demokratik davranış boyutunda takım sporu ile uğraşanlar ve spor branşı olmayanlar arasındaki farklılaşma oluşturduğu ifade edilmektedir (Erkmen, 2007). Geri'nin (2010) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez Örgütünde yönetsel görevi olan ve olmayan çalışanların algılarına göre yöneticilerinin liderlik tarzlarının örgütsel bağlılık üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışmada liderlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Serin (2016) tarafından yapılan çalışmada boks antrenörlerinin, antrenörlük tecrübeleri ile eğitici öğretici davranış, otokratik davranış sosyal destekleyici davranış ve ödüllendirme davranışı arasında anlamlı farklılık olmadığını demokratik davranış boyutunda ise anlamlı farklılık olduğunu ifade etmiştir. Toklu (2010) tarafından Tenis antrenörlerine yapılan çalışmada, liderlik özelliklerinden eğitici liderlik,

demokratik liderlik ve otokratik liderlik durumları, faal antrenörlük süreleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak farklı branşlardaki sporcuların yaş, spor yaşı gibi faktörleri göz önünde bulundurduğumuzda olgunlaşma, tecrübe gibi etkenler bireyi daha iradeli, otoriter ve daha güçlü kılmaktadır. Dolayısıyla bireysel sporlarda liderlik kavramı önemi arka planda kalsa da, takım sporlarında liderlik kavramı önemini korumaktadır. Cinsiyet dağılımına göre liderlik özelliklerinin belirlenmesi iş gücü, güç, performans parametrelerine göre değişkenlik gösterse de farklı bir çalışmada duygudaşlık, hoşgörü ve liderlik özelliklerinin alt boyutlarına göre değişkenlik görülebilir.

Öneriler

Çalışmada ikamet edilen yaşam alanlarının liderlik özelliklerini belirlemede anlamlı bir bulguya rastlanmamıştır. Bireysel sporlarda ferdi yarışmalar olsa da profesyonel kulüplerde yatılı ortak yaşam alanı olacağından dolayı ve takım halinde hareket edilmesi göz önünde bulundurulduğunda kulüp ve takım içerisinde liderliğin alt boyutları incelenebilir.

Ayrıca cinsiyet değişkenine göre takım sporları arasındaki farklar araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Alkın, M. C. (2006). *Liderlik özellik ve davranışlarının belirlenmesi ve konuyla ilgili olarak yapılan bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı, Edirne.
- Arıcı, H. (1998). *Okullarda Beden Eğitimi*, Nobel Yayın.
- Aydın, R. , Bozkuş, T. & Kul, M. (2016). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki Öğrencilerin Liderlik Özelliklerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 4 (Special Issue 1) , 122-131.
- Balcı V. (2013). Ankaradaki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerin katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim, Kültür ve Sanat Dergisi*, 158-173
- Balcı, B.M. (2019). *Takım Sporcularının Algılarına Göre Antrenörlerin Liderlik Davranışlarının İncelenmesi (Aydın İl Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Muğla.
- Başoğlu, C.M. (2012). *Kadın - erkek antrenörlerin cinsiyete göre liderlik analizleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri, İstanbul.
- Bensiz, A. (2016) *Amatör Futbolcuların Algılarına Göre Antrenörlerin Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın.
- Bozkuş, T., Türkmen, M., Kul, M., Özkan, A., Öz, Ü., Cengiz, C. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri ile sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi ve ilişkilendirilmesi, *International Journal of Science Culture and Sport*, 1(3), 1-13.
- Budak G (2002). 21. YY' da Liderlik. *Mercek Dergisi*, 7 (27), 1-10.
- Çatır, O. (2009). *Modern Lider Tipleri ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çetintaş, Y. (2019). *Karate Antrenörlerinin Liderlik Yönelimlerinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın
- Diñer, Ö. & Fidan, Y. (1996). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. 3. Baskı, İstanbul.
- Doğan, O. (2004). *Spor Psikolojisi Ders Kitabı*, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas.
- Dönmezer, S. (1994). *Toplumbilim* (11. Baskı). Beta Basım Yayım Dağıtım, 163-164, İstanbul
- Ergun, T. (1991). *Türk Kamu Yönetiminde Önderlik Davranışı*, TODAİE Yayınları, Ankara, 7.

Erkmen, G. (2007). *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Empatik Eğilimlerinin Sporda Tercih Ettikleri Lider Davranışları İle Karşılaştırılması* Yüksek Lisans Tezi.

Geri, S. (2010). *Liderlik Tarzının Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi (Gsgm Merkez Örgütü Örneği)*. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 43-44.

Günlü, E. (2012). *Stratejik Yönetimde Liderlik ve Motivasyon*. (Editör: Celalettin Serinkan). *Liderlik ve Motivasyon Geleneksel ve Güncel Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel, 179-205.

Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme*, 2. Baskı, Ankara, 252-255, 264.

Koruç, Z. (1995). *Voleybolda Antrenör Özellikleri ve Antrenör Kişiliği*. *Voleybol Dergisi*, Hacettepe Üni. Spor Bil. ve Tek. Yüksekokulu, Ankara.

Köksal, F. (2008). *Antrenörlerin Liderlik Tarzları İle Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki*, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Kul, M., Güçlü, M. (2010). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 12-19.

Northouse, P. G. (2016). *Leadership: Theory and Practice* (7th. ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Özkan, N. (2012). *Hemşirelik Öğrencilerinin Liderlik Yönelimleri Ve Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Paksoy, M. (2013). *Davranış Bilimleri*. Elma Basım, 24-25, İstanbul.

Sarı, İ., Soyer, F., Yiğiter, K. (2012). The relationship among sports coaches' perceived leadership behaviours, athletes' communication skills and satisfaction of the basic psychological needs. *International Journal of Academic Research*, 4(1):112-119.

Serin, K. (2016). *Boks Antrenörlerinin Liderlik Tarzlarının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Şimşek, N., & Fidan, M. (2005). *Kurum Kültürü ve Liderlik*. Tablet Kitabevi: Konya

Taşgın Ö, Bozdam A, Tekin M (2007). Badminton Antrenörlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi. Kocaeli: 3. Raket Sporları Sempozyumu 14-15 Aralık.

Terry, P. (1984). The coaching preferences of elite athletes competing at Universiade '83. *The Canadian Journal of Applied Sport Sciences*, 9, 201-208.

Tiryaki, Ş. (2000). *Spor psikolojisi*, Eylül Kitap ve Yayınevi, Ankara.

Toklu, O. (2010). *Tenis antrenörlerinde liderlik özellikleri ve öz yeterlilik arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Tozoğlu, E. (2003). *Farklı Spor Dallarında Görev Alan Antrenörlerin Liderlik özellikleri ve Bu Özelliklerinin Bazı Değişkenlerle İlişkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Turhal, S. N. (2019). *Spor Yöneticisi Adaylarının Liderlik Yönelimleri ve Sosyal Zeka Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Türksoy, A. (2010). *Futbolda Liderlik ve Antrenörlük*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Yaşartürk, F. (2016). *Elit düzeydeki sporcuların rekreatif etkinlik tercihlerinde tutum, sıklık algısı ile yaşam doyumlarının incelenmesi*, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Yaşartürk, F., Akyüz, H., Karataş, I., & Türkmen, M. (2018). The relationship between free time satisfaction and stress levels of elite-level student-wrestlers. *MDPI-Education Sciences*, 8(3), 133-143. <https://doi.org/10.3390/educsci8030133>

Yetim, A. (2000). *Sosyoloji ve spor*. Ankara: Topkar Matbaacılık, 143-151.

Yetimoğlu, S. (2014). *Dünya Geneline En Yaygın 10 Liderlik Stili*, selinyetimoglu.com. (10/03/2021).

Williams, G. P. (2010). *An examination of the effect of coach leadership behaviors on the psychosocial development of division III college football players*. (Order No. 3410324, Cardinal Stritch University). ProQuest Dissertations and Theses, , 206. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/499878726?accountid=13654>. (prod.academic_MSTAR_499878726).